

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 167g/2026

privind excepția de neconstituționalitate
a unor prevederi din articolul 35 alineatele (1) și (2) din Codul de procedură
penală

*(verificarea compatibilității judecătorului investit cu soluționarea cererii de
recuzare)*

CHIȘINĂU
6 august 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
nei Viorica PUICA,
nei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea dlui Cristian Rotaru, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 30 iulie 2026,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 6 august 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textelor „recuzarea sau abținerea judecătorului se soluționează de un alt judecător sau, după caz, de un alt complet de judecată” din articolul 35 alin. (1) și „în cazul în care nu se poate forma un nou complet de judecată în aceeași instanță, recuzarea se soluționează, în cel mult 5 zile de la primirea dosarului, de instanța ierarhic superioară” din articolul 35 alin. (2) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Nicu Șendrea, în interesele dlui Vladimir Chitorog, parte în dosarul nr. 1-34/2026, pendinte la Judecătoria Hâncești, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecătoare Valentina Suceanu, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele cauzei penale

3. Pe rolul Judecătoriei Hâncești, sediul central, se află cauza penală de acuzare a dlui Vladimir Chitorog de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 284 alin. (1) (*crearea sau conducerea unei organizații criminale*), raportat la articolele 42 alin. (5) (*complicitatea*) și 46 (*grupul criminal organizat*) din Codul penal, precum și de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 243 alin. (3) literele a) și b) (*spălarea banilor*), raportat la articolele 42 alin. (3) (*organizarea*) și 45 alin. (1) (*participația complexă*) din Codul penal.

4. La 7 iulie 2024, cauza a fost repartizată pentru examinare dlui judecător Nicolae Zaharia de la Judecătoria Hâncești, sediul Leova. La 2 iulie 2026, dl

avocat Nicu Șendrea a formulat, în interesele dlui Vladimir Chitorog, o cerere de recuzare împotriva dlui judecător Nicolae Zaharia.

5. Cererea de recuzare a fost distribuită spre soluționare dnei judecătoare Valentina Suruceanu de la Judecătoria Hâncești, sediul central. La 17 iulie 2026, în cadrul ședinței de judecată, dl avocat Nicu Șendrea a ridicat, în interesele dlui Vladimir Chitorog, excepția de neconstituționalitate a textelor „recuzarea sau abținerea judecătorului se soluționează de un alt judecător sau, după caz, de un alt complet de judecată” din articolul 35 alin. (1) și „în cazul în care nu se poate forma un nou complet de judecată în aceeași instanță, recuzarea se soluționează, în cel mult 5 zile de la primirea dosarului, de instanța ierarhic superioară” din articolul 35 alin. (2) din Codul de procedură penală.

6. Printr-o încheiere din 23 iulie 2026, Judecătoria Hâncești a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 35 Procedura soluționării cererii de recuzare și a declarației de abținere

„(1) **Recuzarea sau abținerea judecătorului se soluționează de un alt judecător sau, după caz, de un alt complet de judecată.** La soluționarea recuzării sau abținerii judecătorilor dintr-un complet format din 3 sau 5 judecători, judecătorii nerecuzați din acest complet pot fi incluși în noul complet de judecată.

(2) Cererea de recuzare sau declarația de abținere se distribuie spre soluționare în mod aleatoriu, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, și se examinează în cel mult 3 zile lucrătoare din momentul repartizării, fără a afecta continuitatea ședinței de judecată, însă, până la soluționarea cererii de recuzare sau a declarației de abținere, se amână ultimul cuvânt al inculpatului. **În cazul în care nu se poate forma un nou complet de judecată în aceeași instanță, recuzarea se soluționează, în cel mult 5 zile de la primirea dosarului, de instanța ierarhic superioară,** care, dacă admite recuzarea sau abținerea, desemnează pentru judecarea cauzei o instanță egală în grad cu instanța în care s-a înaintat recuzarea.

(3) Încheierea instanței de judecată asupra recuzării nu este susceptibilă de a fi atacată.”

ÎN DREPT**A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate**

9. Autorul sesizării afirmă că articolul 35 alin. (1) din Codul de procedură penală omite să reglementeze un mecanism procedural prin care să poată fi verificată compatibilitatea judecătorului investit cu soluționarea cererii de recuzare. Totodată, cu referire la prevederile articolului 35 alin. (2) din Codul de procedură penală, el susține că acestea nu definesc criteriile pe baza cărora să se constate imposibilitatea formării unui nou complet de judecată în aceeași instanță.

10. În același timp, autorul excepției susține că dispozițiile contestate nu stabilesc nici faptul dacă judecătorul desemnat pentru soluționarea cererii de recuzare urmează să întrunească aceleași exigențe ale imparțialității. Mai mult, prevederile criticate nu reglementează nici conduita judecătorului investit cu soluționarea cererii de recuzare în cazul în care acesta se află, la rândul său, în stare de incompatibilitate.

11. În opinia autorului, redactarea actuală a normelor contestate permit ca mecanismul procedural destinat protejării imparțialității instanței să funcționeze, în unele situații, fără existența garanțiilor pe care acesta urmărește să le asigure.

12. Prin urmare, autorul excepției pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 4, 16, 20, 23 alin. (2), 26 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

15. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, Curtea constată că excepția este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

16. Sunt obiecte ale excepției de neconstituționalitate textele „recuzarea sau abținerea judecătorului se soluționează de un alt judecător sau, după caz, de un alt complet de judecată” din articolul 35 alin. (1) și „în cazul în care nu se poate forma un nou complet de judecată în aceeași instanță, recuzarea se soluționează, în cel mult 5 zile de la primirea dosarului, de instanța ierarhic superioară” din articolul 35 alin. (2) din Codul de procedură penală. Curtea observă că prevederile articolului 35 din Codul de procedură penală au constituit, în repetate rânduri, obiect al controlului de constituționalitate (a se vedea DCC nr. 17 din 23 martie 2016, DCC nr. 6 din 11 ianuarie 2021, DCC nr. 145 din 3 noiembrie 2022, DCC nr. 172 din 13 decembrie 2022), însă din

perspectiva altor critici de neconstituționalitate decât cele formulate de autorul excepției.

17. Curtea notează că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală la etapa recuzării judecătorului investit cu examinarea fondului. Astfel, Curtea admite că la soluționarea cererii de recuzare instanța de judecată ar putea ține cont de textul „recuzarea sau abținerea judecătorului se soluționează de un alt judecător sau, după caz, de un alt complet de judecată” din articolul 35 alin. (1) din Codul de procedură penală.

18. Referitor la textul „în cazul în care nu se poate forma un nou complet de judecată în aceeași instanță, recuzarea se soluționează, în cel mult 5 zile de la primirea dosarului, de instanța ierarhic superioară” din articolul 35 alin. (2) din Codul de procedură penală, Curtea constată că din circumstanțele cauzei reflectate în sesizare nu rezultă imposibilitatea formării unui complet de judecată în aceeași instanță pentru soluționarea cererii de recuzare. Dimpotrivă, cererea de recuzare a fost distribuită spre soluționare unui alt judecător din cadrul aceleiași instanțe (a se vedea § 5 *supra*). Din acest motiv, autorul sesizării nu a reușit să demonstreze în ce măsură aceste dispoziții sunt aplicabile cauzei în care a fost ridicată excepția, situația prezentată de către autor fiind ipotetică (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 11 din 1 februarie 2022, § 16; DCC nr. 166 din 13 noiembrie 2025, § 47). Astfel, eventuala declarare a neconstituționalității prevederilor contestate sub aspectul invocat în sesizare nu-i poate servi autorului excepției (a se vedea DCC nr. 142 din 7 noiembrie 2024, § 21). Prin urmare, în acest capăt al excepției, Curtea reține inaplicabilitatea normei criticate.

19. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 87 din 25 iulie 2024, § 15).

20. Autorul excepției a susținut că prevederile contestate sunt contrare articolelor 4 (*drepturile și libertățile omului*), 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 alin. (2) (*calitatea legii*), 26 (*dreptul la apărare*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

21. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că articolul 4 din Constituție are un caracter general, constituie un imperativ care stă la baza oricăror reglementări, nu poate reprezenta un reper individual și separat și poate fi invocat, de regulă, dacă se constată aplicabilitatea acestuia împreună cu alte dispoziții din Constituție (a se vedea DCC nr. 109 din 11 iunie 2026, § 22).

22. În mod similar, referitor la incidența articolelor 16, 23 și 54 din Constituție, Curtea reiterează că acestea pot fi invocate dacă se constată aplicabilitatea lor împreună cu un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 73 din 20 iunie 2024, § 23).

23. Referitor la articolele 20 și 26 din Constituție, Curtea notează că autorul sesizării a susținut, în principal, neconstituționalitatea pretensei omisiuni legislative de a reglementa verificarea compatibilității judecătorului investit cu soluționarea cererii de recuzare, precum și lipsa unei modalități de

soluționare a eventualei incompatibilități. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că omisiunea legislativă poate constitui obiect de examinare dacă prin aceasta este afectat un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 86 din 25 iulie 2024, § 18; DCC nr. 58 din 2 aprilie 2026, § 25).

24. Curtea menționează că articolul 20 din Constituție, care reglementează dreptul de acces liber la justiție, este corespondentul prevederilor articolului 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, iar articolul 26 din Constituție, care garantează în mod distinct dreptul la apărare, este corespondentul prevederilor articolului 6 § 3 din Convenție. Astfel, garanțiile stabilite de articolul 26 din Constituție reprezintă aspecte precise ale dreptului la un proces echitabil prevăzut de articolul 20 din Constituție și articolul 6 din Convenție (a se vedea DCC nr. 37 din 25 aprilie 2024, § 22).

25. În jurisprudența sa, Curtea a subliniat că accesul liber la justiție nu are un caracter absolut, ci unul care poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural (a se vedea DCC nr. 6 din 18 ianuarie 2022, § 21; DCC nr. 89 din 17 iulie 2025, § 24).

26. Curtea menționează că recuzarea unui judecător și împiedicarea participării acestuia la judecarea unei cauze, atunci când există dubii privind imparțialitatea sa, are la bază mai multe obiective. Primul obiectiv vizează realizarea dreptului la un proces echitabil. Caracterul concret și efectiv al dreptului la un proces echitabil impune ca legea să prevadă o procedură pentru înlăturarea judecătorilor în privința cărora persistă dubii privind imparțialitatea (a se vedea *Gurov v. Moldova*, 11 iulie 2006, § 36; *Pandjigidzé și alții v. Georgia*, 27 octombrie 2009, § 104). O asemenea procedură este justificată de importanța fundamentală pe care o are dreptul la un proces echitabil într-o societate democratică (a se vedea *Stanev v. Bulgaria* [MC], 17 ianuarie 2012, § 231).

27. Totodată, Curtea notează că prevederile Codului de procedură penală reglementează situațiile de incompatibilitate a judecătorului la examinarea cauzelor (a se vedea articolul 33 din Codul de procedură penală), precum și posibilitatea recuzării judecătorului incompatibil și procedura de soluționare a cererii de recuzare (a se vedea articolele 34-35 din Cod).

28. În același timp, Curtea observă că, în unele situații, Parlamentul a stabilit interdicția recuzării judecătorului sau a completului de judecată, cum ar fi: (i) recuzarea judecătorilor care încă nu participă la judecarea cauzei; (ii) recuzarea judecătorului sau a completului de judecată care soluționează cererea de recuzare, precum și (iii) recuzarea repetată a aceluiași judecător pentru aceleași motive, dacă anterior recuzarea lui a fost respinsă (a se vedea articolul 34 alin. (4) din Cod).

29. De altfel, în Decizia nr. 62 din 19 septembrie 2016, Curtea a analizat prevederile articolului 34 alin. (3) din Codul de procedură penală (în redactarea anterioară Legii nr. 245 din 31 iulie 2023), în măsura în care acestea interzic recuzarea judecătorului care soluționează cererea de recuzare.

30. În acest sens, Curtea a evidențiat că procedura de soluționare a cererii de recuzare nu îmbracă forma unui contencios care să reclame un tratament jurisdicțional, ci este vorba de o chestiune de administrare a actului de justiție.

Procedura cercetării și judecării cererii de recuzare este o procedură incidentală, al cărei obiect este distinct de obiectul propriu al procesului penal la care se referă. Această procedură nu are un caracter jurisdicțional penal în sens material, ci comportă un caracter administrativ-judiciar, iar actele care se îndeplinesc în această procedură îi conferă acesteia un caracter jurisdicțional numai în sens formal (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 62 din 19 septembrie 2016, § 30).

31. Curtea a reținut că regulile procedurale în materie de recuzare nu sunt reguli de drept comun privind judecarea în fond a cauzei, ele au un caracter special, de verificare a conformității motivelor invocate de recuzare și abținere cu cele prevăzute de lege. Mai mult, Curtea a menționat că scopul textului de lege criticat este de a asigura o protecție a tuturor justițiabililor împotriva încercărilor nejustificate de tergiversare a soluționării cauzei, restrângând posibilitățile părților de a solicita suspendarea judecării cauzei doar la acele situații care se justifică rațional (*ibidem*, §§ 31, 33).

32. În lumina acestei jurisprudențe, Curtea reconfirmă că lipsa unui mecanism de verificare a compatibilității judecătorului investit cu soluționarea unei cereri de recuzare nu reprezintă o problemă de constituționalitate, de vreme ce prin examinarea cererii de recuzare nu se tranșează fondul litigiului și nici nu se definitivează soluția pe marginea raportului litigios. Mai mult, orice pretins dubiu referitor la calitatea și competența instanței de judecată poate fi invocat în calea de atac corespunzătoare.

33. În același timp, Curtea reamintește că obligația de respectare a exigenței independenței și imparțialității funcției de judecător este un standard care derivă direct din Constituție (a se vedea articolul 116 alin. (1)).

34. De asemenea, în cauzele *Debled v. Belgia* (22 septembrie 1994, § 37) și *A.K. v. Liechtenstein* (9 iulie 2015, § 68), Curtea Europeană a menționat că excluderea de la judecare a tuturor judecătorilor unei instanțe care examinează cereri de recuzare în privința celorlalți judecători ar conduce la paralizarea întregului sistem judiciar. Din aceste motive, Curtea nu reține incidența articolelor 20 și 26 din Constituție.

35. Referitor la solicitarea autorului de a completa articolul 35 din Codul de procedură penală, între altele, cu o procedură de verificare a compatibilității judecătorului care examinează cererea de recuzare, Curtea notează că aceasta reprezintă, mai curând, o propunere de *lege ferenda*, cu privire la care Curtea nu se poate pronunța. Competența de a modifica textele contestate îi revine Parlamentului (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 17 din 6 februarie 2025, § 33; DCC nr. 128 din 11 septembrie 2025, § 28).

36. Pentru că nu s-a demonstrat incidența unui drept fundamental, Curtea constată că nici articolele 4, 16, 23 și 54 din Constituție nu sunt incidente.

37. Pe baza celor menționate, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (3) și (4) literele c) și d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textelor „recuzarea sau abținerea judecătorului se soluționează de un alt judecător sau, după caz, de un alt complet de judecată” din articolul 35 alin. (1) și „în cazul în care nu se poate forma un nou complet de judecată în aceeași instanță, recuzarea se soluționează, în cel mult 5 zile de la primirea dosarului, de instanța ierarhic superioară” din articolul 35 alin. (2) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Nicu Șendrea, în interesele dlui Vladimir Chitorog, parte în dosarul nr. 1-34/2026, pendinte la Judecătoria Hâncești, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 6 august 2026
DCC nr. 130
Dosarul nr. 167g/2026*